

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Distinctio decimasecunda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

capiatur pro vno de quibus predicabilibus, de quibus loquitur Porphyrius, tunc accidens est ens rationis, sicut genus vel species, & tunc variatur medium: si autem accidens capiatur secundum esse reale, sic secunda propositio est falsa. Cum scilicet dicitur album esse accidens, cum album supponat pro subiecto habente albedinem, & illud non est accidens, pater quia hæc est falsa, album est accidens, sed hæc est vera, albedo est accidens.

8 AD Primum arg. dicendum quod licet natura humana non prædicetur de filio dei in abstracto prædicatur tamen in concreto: & ideo proprietates reales quæ competunt homini, competunt etiam filio dei.

9 Ad secundum patet solutio ex dictis, quia assumi conuenit naturæ humanæ in abstracto solum, & ideo non competit filio dei.

Sententia huius distinctionis Duodecima in Generali & Speciali.

Post prædicta. Superius Magister determinauit vtrum Christus possit dici creatura. Hic determinat de defectibus qui consequuntur naturam humanam secundum quod creata est. Et diuiditur in duas. Primum determinat de illo defectu qui est incipere esse qui communiter conueniunt omnem creaturam. Secundum de his que videntur specialiter humanam naturam consequi ibi, solet queri. Prima in duas. Primum mouet questionem & obicit ad vtramque partem. Secundum determinat eam ibi, his igitur autoritatibus. Secunda pars solet queri, diuiditur in tres. Primum inquit defectum culpe, quantum ad originem, vtrum scilicet decuit ipsum de peccatoribus carnem assumere. Secundum inquit de effectu culpe quantum ad Christum, vtrum scilicet peccare potuisset, ibi, ideo non inuenio. Tertio de defectu carnis, qui est sexus foemineus, ibi, solet queri. Hæc est sententia & diuisio lectionis, &c.

2 IN Speciali sic procedit. Et querit primum vtrum Christus secundum quod homo initium habuerit, an semper fuit sicut dicimus filium dei semper fuisse, & ostendit quod incepit esse per auctoritatem, quia filius dei acquisiuit quod aliquando non habuit, quia nondum erat homo. Ad oppositum arguitur quia dicitur quod puer ille creauit stellas: & Christus dicit de se in Ioan. Ego principium, qui & loquor vobis, & sic videtur quod incepit esse, & respondet Magister per distinctionem, quia Christus quantum ad personam semper fuit, sed quoad naturam humanam incepit esse. Postea querit vtrum Christus ab alio quam ab Adam carnem assumere potuit, & dicit quod sic, quia illa assumptio non fuit secundum naturam, sed secundum gratiam, & ideo aliam animam, & aliam carnem potuisset assumere si voluisset, magis tamen decuit quod assumeret de Adam, vt ex illo vinceretur diabolus, per quem homo vitiosus fuit. Postea querit vtrum Christus potuerit peccare, & arguit quod non, quia si potuisset peccare, potuisset damnari, & per consequens non esset deus, quod est inconueniens: & respondet quod persona non potuit peccare, nec natura assumpta, vt vnica persone, sed si separata fuisset, peccare potuisset: tunc arguit ex dicto quorundam sic, Christus habuit liberum arbitrium, ergo potuit peccare, & respondet quod hoc est friuolum, quia in angelis beatis est libe. arb. & tamen peccare non possunt. Quod autem in libro Sapientie dicitur quod potuit transgredi, & non est transgressus, & facere mala, & non fecit: dicit Magister quod affirmatiua intelligitur de membris, & negatiua de capite. Vtrumque querit, vtrum Christus potuit assumere naturam humanam in sexu muliebri, & respondet quod sic, sed magis decuit quod assumeret eam in sexu virili, & de muliere, vt vterque sexus concurreret ad nostram liberationem. Et in hoc terminatur, &c.

QUESTIO PRIMA.

Vtrum hæc sit vera, Christus incepit esse.

Thom. 3. q. 16. art. 9.

Circa distinctionem istam primo queritur, vtrum hæc sit vera, Christus vel iste homo demonstrato Christo incepit esse. Et arguitur quod sic, quia esse hominem est esse simpliciter, sed Christus incepit esse homo, ergo incepit esse simpliciter.

2 Item Aug. super Ioan. dicit quod priusquam mundus esset,

nec nos eramus, nec ipse mediator Dei & hominum homo Christus Iesus, sed illud quod non semper fuit, & nunc est, incepit esse, ergo Christus vel iste homo incepit esse.

3 IN CONTRARIUM arguitur, quia illud quod semper fuit, nunquam incepit esse, sed Christus semper fuit ergo nunquam incepit esse. Minor probatur. Primo per illud quod dicit Christus Ioan. 8. Priusquam Abraham fieret ego sum, quia eadem ratione potuit dicere, priusquam mundus fieret ab æterno ego sum. Secundo per illud quod habetur ad Heb. vlt. Iesus Christus heri, & hodie, & ipse in secula.

4 **RESPONSIO.** Circa questionem istam est triplex modus dicendi. Primus est, quod hæc est falsa, Christus vel iste homo incepit esse, nisi addatur in quantum homo, & assignatur talis ratio. Si incipere esse competeret Christo, aut competere ei ratione supposito, aut ratione humanæ naturæ, non ratione supposito, quia illud semper fuit, & nunquam incepit esse, nec ratione naturæ humanæ, quia terminus in subiecto positus non tenetur formaliter pro natura, sed magis materialiter pro supposito, & ideo ratione naturæ humanæ non potest competere Christo incipere esse, quantum nomine Christi vel hominis importetur natura humana, quia quando talia nomina ponuntur ex parte subiecti non stant pro natura, sed pro supposito.

5 Sed istud non valet, quia sicut dictum fuit prius, dicitur quod pro tanto terminus in subiecto positus dicitur materialiter teneri pro supposito, & non ratione naturæ per terminum importatæ, vt si dicitur album dispartat: per hoc tamen non excluditur, quin termino posito in subiecto, multa possint conuenire ratione naturæ per terminum importatæ, vt si dicitur album dispartat, vel homo est ratio nalis, & eodem modo, licet iste terminus Christus, vel iste homo à parte subiecti positus stet pro supposito, et non formaliter pro natura humana, quia aliqua possunt ei conuenire, non ratione humanæ naturæ, vt esse infinite virtutis, & huiusmodi, tamē per hoc non excluditur, quin ratione naturæ humanæ possint ei conuenire multa, etiam incipere esse, nisi aliud obstat.

6 Et ideo est secundus tenens eandem conclusionem, sed assignans aliam rationem, quæ talis est, proprietates naturæ humanæ, quæ excludit à Christo proprietatem diuinæ naturæ, non potest ei absolute conuenire, sed incipere esse est huiusmodi, ergo non potest absolute dici, quod Christus vel iste homo incepit esse. Maior patet ex precedente dicitur q. 1. Minor patet, quia incipere esse includit non semper fuisse, sed proprietates diuinæ naturæ est semper fuisse: ergo incipere esse excludit à Christo proprietatem diuinæ naturæ: & hæc fuit minor. Sed nec istud videtur valere, quia quantum ponendo in Christo solum vnum esse, incipere esse excludit semper fuisse secundum quod dicitur esse, ex quo non ponitur nisi vnum: tamē ponendo in ipsa plura esse, sicut aliquo modo oportet ponere vt vnum fuit sup. d. 6. q. 2. incipere esse secundum vnum non excludit semper fuisse, nisi secundum illud tantum: & hoc verum est in Christo, quia dato quod incepit secundum humanam naturam esse, & non semper fuerit secundum illud, per hoc tamen non excluditur, quin semper fuerit secundum aliud, scilicet secundum esse diuinum: & sic proprietates humanæ naturæ non excludit proprietatem diuinæ naturæ, non enim sic est de incipere esse, sicut de creati, quia creati est produci nullo penitus præsupposito, ex parte eius quod dicitur creati, incipere autem esse, est de nouo accipere esse quod prius non habebat, quantum forsitan haberet aliud esse.

7 Tertius modus est, quod ista potest concedi, Christus vel iste homo incepit esse, sed cum quadam distinctione cuius ratio est, quia quantum esse dicitur multipliciter tamen illa multiplicitas terminatur per adiuncta, non solum ex parte prædicari, vt dicendo, homo incepit esse albus, ibi esse non accipitur pro esse simpliciter, sed pro esse tali, imò etiam per id quod ponitur ex parte subiecti, vt dicendo albedo incipit esse: hoc enim verificatur non pro esse simpliciter, quia tale non competit albedini, sed pro esse secundum quid, quod competit accidentibus, & quod ipsum esse in predicato sic accipitur, vt cogruit subiecto, istud autem est de virtute sermonis, vel saltem ex vi loquendi.

Quoniam

Quando ergo ex parte subiecti ponitur terminus concretus importans suppositum & naturam si per illam naturam constituitur suppositum, tunc si attribuitur esse, oportet quod intelligatur de esse suppositi & naturae, quia non per aliam naturam est suppositum, nec habet aliud esse suppositi quod illud quod congruit ei ratione naturae. Si vero suppositum non constituitur per naturam importatam per terminum in subiecto positum, ut quod dicitur album, vel quum in subiecto ponitur duplex terminus, unus importans naturam per quam suppositum constituitur, alius vero non, sed quandam aliam, sicut dicendo homo album est, vel incepit esse, tunc non est loquendum simpliciter, sed cum quadam distinctio: ne hac, scilicet an incipere esse referatur ad suppositum secundum se, & secundum naturam constituentem ipsum, an ad ipsum ratione alterius naturae: verbi gratia, si quaeratur an homo album incepit esse, suppositum quod homo, qui fuit prius, postea factus est album: non enim est respondendum absolute, sed dicendum quod si incipere esse referatur ad hominem, falsum est, si vero ad hominem in quantum album vera est: & causa huius distinctionis est, quia esse positum in praedicto accipitur secundum usum loquendi, prout congruit subiecto: propter quod ubi diuersa implentur in subiecto, quibus diuersimode competit esse, opus est praedicta distinctione. Modo in proposito nostro, quod dicitur, Christus incepit esse per terminum in subiecto positum, importatur suppositum diuinum, & natura humana per quam non constituitur, & similiter quum dicitur iste homo, non autem sic est, quum dicitur filius dei, quia per hoc nomen non importatur nisi suppositum diuinum cum constituentibus ipsum, & ideo si dicatur, Filius dei incepit esse, falsa est, quia intelligitur de esse quod conuenit supposito ratione sui, & constituentium ipsum, quod esse nunquam incepit, sed quum dicitur, Christus vel iste homo incepit esse, distinguendum est, quia aut refertur ad suppositum ratione suppositi, & sic est falsa, aut ratione naturae humanae, & tunc est vera. Et hoc est quod dixerunt antiqui doctores in simili. Distinguebant enim modo praedicto hanc propositionem, scutum album incepit hodie esse, supposito quod scutum antiquum hodie fuerit dealbatum, dicentes, si incipere esse referatur ad subiectum, falsa est, si ad determinationem subiecti, scilicet, ad albedinem, vera est.

8 A D Primum argumentum dicendum est quod quauis esse substantiae sit esse simpliciter per operationem ad esse accidentium, tamen esse substantiae creatae, maxime quando per se non subsistit per comparationem ad esse diuinum, est aliquo modo esse secundum quid, & tale est esse humanae naturae in Christo, dato quod esset simpliciter. Tamen quia illud non est vnus rationis cui esse diuino. Opus est distinguere de esse, quando ex parte subiecti ponitur plura, quibus competunt diuersa esse.

9 Ad secundum dicendum est quod beatus Aug. & alii sancti causa breuitatis quandoque omittunt distinguere, ubi esset opus distinctione, vel determinatione.

10 Ad argumentum in oppositum dicendum quod sicut ista est distinguenda, Christus incepit esse, ita & haec, Christus semper fuit, quia si referatur ad suppositum, vera est: & sic loquitur Christus de seipso Ioan. 8. Et Apost. ad Hebr. vi. Si vero referatur ad naturam humanam, falsa est.

QUESTIO SECUNDA.

Vtrum Christus potuerit peccare.

Thom. 3. q. 15. ar. 1.

Secundo quaeritur, vtrum Christus potuerit peccare. Et videtur quod sic, quia illud quod aliquis potest, si vult, potest absolute, ut patet per Aug. de Spiritu & littera, ubi dicit sic, Id habet quis in potestate sua, quod facit si vult: & idem habetur ab Anselmo. 2. libro, Cur deus homo. Sed Christus potest peccare si vult, quia voluntas eius non excedit potestatem, ergo videtur quod possit peccare absolute.

2 Item secundum Augustinum. 3. libro de libe. arb. melior est natura quae potest peccare, quam quae non potest, sed filius Dei assumpsit naturam humanam optime dispositam etiam secundum liberum arbitrium, ergo assumpsit naturam peccabilem.

3 Item Christus dicit Ioan. 8. Si dixero quia non noui

Quaestio II.

eum, ero similis vobis mendax: sed Christus potuit ita verba dicere, & sic mentiri, ergo potuit peccare.

4 IN CONTRARIUM est quod dicit glossa supra per illud Heb. 2. eum qui paulominus, &c. quia natura humanae mens quae Deus assumpsit, & quae nullo peccato deprauari potuit solus Deus maior est, sed quicumque potest peccare mens eius potest deprauari per peccatum: ergo Christus non potuit peccare.

5 RESPONSIO. Quaestio ista vno modo est dubitabilis, alio modo non. Dubitabilis quidem non est, si ponamus, sicut communiter ponitur, quod Christus assumpsit naturam humanam perfecte beatificatam secundum mentem, quia sicut beati peccare non possunt propter confirmationem voluntatis in bono, sic nec Christus, supposito quod fuerit secundum mentem beatus. Quae autem sit causa confirmationis cuiuscumque beati in bono, ita quod peccare non possit, dicta fuit. 2. lib. dist. 7. q. 1. Si autem Christus non assumpsisset naturam glorificatam secundum mentem, sed assumpsisset eam in puris naturalibus constituta sine gratia habituali & gloria sicut assumere potuit, ut dictum fuit supra di. 2. q. 1. tunc est maior dubitatio.

6 Videtur enim quibusdam quod si Christus talem naturam assumpsisset adhuc secundum eam peccare non potuisset, & huiusmodi assignatur duplex ratio. Prima est, quia actiones sunt suppositorum, sed in Christo non est nisi vnum suppositum diuinum, ergo omnis actio secundum quamcunque naturam existentem in Christo debet attribui supposito diuino, sed suppositum diuinum non potest exorbitare in aliqua actione, ergo non potest secundum quamcunque naturam existentem in Christo peccare, cum peccare sit exorbitare a rectitudine rationis. Secunda est, quia actio plus imputatur principali agenti quam instrumentum, sed humanitas in Christo fuit instrumentum diuinitatis, ergo omnis actio humanitatis in Christo debet attribui supposito diuino tanquam principali agenti, diuinitati autem non potest actio peccati imputari, ergo &c. Maior patet de se. Minor declaratur dupliciter. Primo per autoritatem Damasceni. 3. lib. qui dicit expresse quod humanitas in Christo fuit instrumentum diuinitatis. Secundo per rationem, quia ubi natura quae est principium actionis non constituit suppositum, nec ei inheret, oportet quod suppositum dicatur per eam agere per instrumentum, sed talis est natura humana in Christo, non enim constituit suppositum diuinum, nec ei inheret ut dictum fuit supra di. 8. ergo per eam agit suppositum diuinum tanquam per instrumentum, & haec fuit minor, sequitur ergo conclusio. Et confirmantur haec rationes per Anselmum qui dicit quod minimum inconueniens impossibile est Deo, peccare autem non est minimum inconueniens, sed valde magni, ergo impossibile est deum peccare. Et iterum si Christus potuit peccare potuit damnari, quod iterum videtur magni inconueniens. Propter quod videtur istis quod Christus nullo modo peccare potuit etiam si assumpsisset naturam humanam in puris naturalibus.

7 Aliis autem videtur contrarium, scilicet quod si Christus assumpsisset naturam humanam in puris naturalibus potuisset peccare quorum ratio est ista, potentia quae non est alia perfectior in ratione actus, primi seu in essendo, non est eadem perfectior in ratione actus, secundi seu in operando, sed stante praedicta suppositione nulla maior perfectior esset in humana natura in ratione actus primi quam si esset sibi derelicta, ergo nulla maior perfectio esset respectu actus secundi seu in operando, sed constat quod natura humana sibi derelicta potest peccare, ergo sic assumpta peccare poterit. Maior patet, quia actus secundus supponit primum, & agere supponit esse. Minor patet ex suppositione.

8 Huic autem opinioni magis obsistunt verba deuota, quae ratio efficax. Et ideo sufficit respondere ad rationes alterius opinionis. Quod ergo primo dicitur quod actiones sunt suppositorum, verum est, tanquam eorum quae agunt, nec aliter agere dicuntur, nisi quia sustentant ea quae sunt principia actionum: & hoc modo actio vnus cuiusque naturae in Christo est actio suppositi diuini, tanquam eius quod denominatur agere, quia sustentat naturam, quae est principium actionis, talis tamen actio in nullo potest plus imputari supposito diuino, ut diuinum est, quam si non

esset uniti humanitati. Quod patet, quia si plus ei imputaretur propter unionem, hoc esset aut quia moueret naturam ad sic agendum, aut quia si non moueret ad peccandum, deberet tamen prohibere & impedire talem actum. His enim duobus modis imputatur homini actiones partium corporis sui: neutrum tamen istorum est in proposito. Non primum, quia quae actiones ad extra sunt communes toti trinitati, non plus mouet naturam humanam ad agendum persona filii quam ei est unita, quam persona patris, aut spiritus sancti, quae non sunt unitae: & ideo hoc modo non plus potest imputari talis actio filio quam patri, aut spiritui sancto istis autem non plus imputatur actio naturae humanae, quam cuiuscunque alterius naturae coniunctae, quare nec filio. Nec secundum habet locum, quia sicut Deus sic administrat res, ut eas propriis motibus agere sinat secundum Augustinum, nec tamen propter hoc peccata creaturae deo imputantur qui ea posset impedire (suum enim est dare lib. arb. naturam, nostrum autem est ut prout volumus) sic Deus potuit naturam humanam assumere & eam proprio motui relinquere, ut sic ageret, ac si assumpta non fuisset, nec tamen propter hoc imputaretur personae diuinae assumpti plus quam non assumpti, quod eam permitteret sic agere, quia permissio sicut & motio respicit potentiam, quae est communis omnibus personis. Et forte Deus potuit assumere naturam humanam, quae nec iussisset esse assumptam, de qua non esset mihi um (si relinqueretur proprio motui in agendo) quin peccare posset.

9. Dicendum ergo ad formam argumenti quod actiones sunt suppositorum, tanquam eorum quae denominantur agere, quia substantificantur naturam quae est principium actionis: & hoc modo posset dici, quod Filius dei secundum quod homo, peccare potuit, & licet ista denominatio secundum nomen videatur inconueniens (quia in nobis inconueniens est dicere quod peccauerimus) secundum rem tamen non est inconueniens, quia quamuis in nobis actiones partium imputentur supposito, quia mouet ad eas, aut non prohibet quas prohibere deberet: tamen actiones naturae assumptae non imputantur supposito diuino, quia non oportet quod moueret ad eas, nec teneretur prohibere eas, ut dictum fuit. Item si suppositum diuinum assumpsisset naturam ignis, non teneretur prohibere aut in aliquo regulare actionem eius, quin indifferenter combureret domum homini pauperis, sicut mali diuitis, & similiter assumendo naturam humanam, non teneretur regulare motum lib. arb. quin flectatur in malum, sicut in bonum. Congruum tamen fuit, ut regularet & inclinaret ad bonum, & sic factum est, quauis aliud fieri potuit.

10. Ad secundum argumentum dicendum quod Damascenus dicens humanam naturam esse instrumentum deitati, dicit illud quod factum est, humanitas enim in Christo mouebatur ad actus suos secundum imperium superioris partis rationis, quae semper fuit conformis diuinae voluntati: ad quosdam etiam actus miraculosos vsa est deitas humanitate, tanquam instrumento, & in his peccare non potuit, nec isto modo magis fuit instrumentum filii, quam totius trinitatis. Damascenus tamen non dicit quod humanitas non potuit assumi quin actus omnes essent actus deitatis, tanquam principalis mouentis. Et quod arguitur quod impossibile, quia ubi natura cui correspondet actio, non constituitur suppositum, nec inhaeret ei, oportet quod suppositum dicatur per eam agere, sicut per instrumentum. Dicendum quod non oportet, sed sufficit quod agat per eam, sicut per naturam quam sustentat, dato quod ad eam actionem non moueat.

11. Ad auctoritatem Anselmi patet responsio, quia nullum inconueniens secundum rem est quod Christus secundum quod homo peccauerit, vel quod peccare potuit, ut declaratum est. Quod additur postea si peccare potuit, damnari potuit, concedatur, quia cum damnari sonet in peccatum non est maius inconueniens dicere Christum damnatum, quam mortuum, vel passum: utrumque enim conuenienter fuisset factum ex parte Dei, si uoluisset, nec video quare persona diuina non possit assumere naturam hominis damnati.

12. Ad rationes principales quae videtur probare quod Christus peccare potuit etiam secundum quod Deus, & secundum quod habes talem naturam humanam, qualem assumpsit. Respondendum est ad primam, quando dicitur quod illud quod aliquis potest si uult potest absolute, verum

est, si possit illud uelle, alius non. Verbi gratia, lapis posset currere, si posset uelle currere, quia non posset uelle nisi haberet uoluntatem & tunc esset homo & posset currere, quia tamen non posset uelle nisi sequitur quod possit currere, similiter quia Christus secundum diuinam naturam, uel secundum humanam, eo modo quo de facto assumpta est, non potest uelle peccare, ideo non sequitur quod possit peccare absolute.

13. Ad secundum dicendum quod melior est natura quae potest peccare, quam quae non potest, comparando creaturas specie differentes, puta creaturam rationalem irrationali. Comparando tamen creaturas in eadem specie, melior est illa quae non potest peccare, quia confirmata est in bono, sicut natura humana in Christo, quam illa quae potest peccare, quia caret tali confirmatione, qualis est humana natura in puro uiatore.

14. Ad tertium dicendum quod dicitur dupliciter: uno modo pro materiali prolatione uocum, & sic Christus potuit dicere uerba significantia mendacium. Et dixit quando protulit, si dixerit quia non noui eum, ero similis uobis mendax. Dicendo enim hoc, non noui eum, dicit uerba quae secundum se significant mendacium, tamen non peccauit, nec est mentitus, quia protulit materialiter, & non significanti ueritate assertione sic essendi. Alio modo accipitur dicere pro materiali & absoluta assertione eorum quae per uocem significantur, & sic Christus non potuit dicere quod non nouisset patrem sine peccato mendacii quod non potuit esse in eo, supposito quod accepisset naturam secundum matrem beatificatam. Talis enim non potuit deprauari peccato, sicut dicit glossa in oppositum allegata.

QUESTIO TERTIA.

Vtrum Christus debuerit assumere naturam humanam ex stirpe Adae.

Tho. 3. q. 31. ar. 1. & 2.

Tertio quaeritur, utrum filius Dei debuerit assumere naturam humanam ex stirpe Adae. Et arguitur quod non, quia in quolibet genere nobilissimum est principium, quod illud quod est ex principio. Si ergo filius Dei debuit assumere aliquam naturam ex stirpe Adae, magis debuit assumere eam in Adam, qui fuit principium humani generis quam in aliquo qui fuerit de potestate eius, sed illam non assumpsit, igitur &c.

2. Item reparatio debet respondere ruinae, sed prima ruina fuit per feminam: ergo si de stirpe Adae debuit assumi natura per quam fieret reparatio, magis debuit assumi de sexu muliebri, sed non fuit sic assumpta, ergo &c.

3. IN CONTRARIUM est, quia medicina debet poni in loco vulneris, sed humana natura fuit uulnera tantum in his qui de stirpe Adae descenderunt, ergo in aliquo ad stirpem Adae pertinente debuit natura assumi per quam fieret medicina.

4. RESPONSIO. Videnda sunt quatuor. Primum est, quod filius dei debuit assumere naturam humanam ex stirpe Adae. Secundum est, quod debuit eam assumere in sexu uirili, non muliebri. Tertium est quod illa natura non debuit formari de uiro, sed de muliere.

5. Ratio primi esse potest quadruplex. Prima iustitia satisfactions. Ad iustitiam enim pertinet quod ille qui peccauit satisfaciatur: & ideo de natura corrupta per peccatum, debuit assumi illud per quod satisfactio erat implenda. Secunda sumitur ex dignitate hominis, quia in maiore dignitate hominis cedit, dum illo genere uictor diaboli nascitur, quod fuerat uictum per diabolum. Tertia sumitur ex manifestatione diuinae uirtutis, quia diuina uirtus magis ostenditur dum de natura infirma & corrupta assumptum est quod in tanta uirtute & dignitate est promotum. Quartum sumitur ex dignitate primi hominis, qui in hoc aliquo modo imaginem dei expressus tenet, quia sicut deus est principium omnium entium, ita Adae est principium omnium hominum: hoc autem ipsi deperisset, si Christus de genere eius humanam naturam non assumpsisset.

6. Ratio secundi duplex est, prima, quia Christus uenit ut rector, doctor, & pugator: haec autem non competunt mulieri, propter quod non deuit quod Christus sexum acciperet muliebrem, sed uirilem. Secunda accipit non ad uisum sed ad perfectionem naturae, qualis est uiriliter.

7. Ratio tertii est triplex. Prima ex parte conceptionis,

onis, quia debuit esse purissima: talis autem non est conceptio naturalis, quæ est ex muliere & viro, quia secundum legem communem proles in peccato concipitur, & mater virginitate priuatur. Secunda ex parte concepti, quia non decuit quod caro illius qui erat Deus & homo, ab alio formaretur, quam à Spiritu sancto. Tertia est ex modo conceptionis, quia simul fuit caro concepta, animata & assumpta: ergo eadem virtute debuerunt hæc omnia fieri, sed diuina virtute facta est assumptio, ergo & animatio, & conceptio.

8 RATIO quarti similiter est triplex. Prima, vt vterque sexus honoraretur, femininus in matre concipiente, & masculinus in prole. Secunda vt ex nouo modo productionis pateret renouatio generis humani. Primo enim formauit Deus hominem absq; viro & muliere (scilicet Adam). Secundo ex viro absq; muliere (scilicet Euam). Tertio ex viro & muliere, videlicet totam posteritatem Adæ, vsq; ad Christum. In Christo vero innouauit signa faciens hominem ex muliere absq; viro. Tertia vt Christus pertineret ad genus Adæ: si enim de solo viro fuisset per Spiritum sanctum formata natura humana quæ Christus assumpsit, Christus non attinisset alicui de genere Adæ, ille enim vir non fuisset eius pater, cum nihil actiue egisset ad formationem naturæ, nec mater, quia hoc non pertinet ad virum. Et iterum non ministrasset materiam naturalem, sicut veræ matres administrant: nunc autem, quia naturam humanam assumpsit de sola muliere ministrante materiam naturalem, est verus filius eius, & mediante ea pertinet ad genus Adæ.

9 AD Primum arg. dicendum quod quamuis Adam esset principium totius generis humani, & in hoc haberet aliquam prærogatiuam, quia tamen fuit damnatus per culpam, non decuit vt ille qui mundare venerat peccata, acciperet naturam quæ peccato subiacerat: & ideo non debuit in Adam naturam assumere.

10 Ad secundum dicendum quod reparatio debet respondere ruinae, non per simile, sed per oppositum. Et ideo sic ut ruina incepta à sexu debiliore, sic reparatio debuit incipere à fortiori sexu, vel dicendum quod licet à muliere peccatum initium habuerit, tamen per virum perfecta est corruptio humani generis: & eodem modo reparatio humani generis facta est per virum, & aliquo modo inchoata per mulierem, scilicet per beatam Virginem.

Sententia huius distinctionis, XIII. in generali & speciali.

PRæterea sciendum Christum. Superius determinauit Magister de conditionibus concomitantibus actum vnionis. Hic vero determinat de his quæ Christo conueniunt secundum humanam naturam, quæ per incarnationem exaltata est. Et diuiditur in tres. Primo determinat de his quæ cum natura humana assumpsit. Secundo de his quæ cum natura humana operatus est. 17. dist. 1. ibi. Post prædicta. Tertio de morte quæ in natura humana sustinuit, quæ fuit complementum reparationis quæ in incarnatione inchoata fuit, dist. 2. ibi. Post prædicta. Prima in duas. Primo determinat de perfectionibus quas cum natura humana assumpsit. Secundo de defectibus, quos cum eadem assumpsit, dist. 16. ibi. Illud quoq;. Prima in duas. Primo determinat de perfectionibus cum humana natura assumptis, quantum ad earum plenitudinem, secundo quantum ad perfectionem, dist. 4. ibi. Hic quæri opus est. Prima in duas. Primo determinat plenitudinem perfectionis, quantum ad gratiam affectus, & scientiam intellectus, quam Christus ab instanti conceptionis suæ accepit. Secundo obiicit in contrarium, ibi. Huic autem videtur obuiare. Et hæc in duas. Primo obiicit in contrarium per auctoritatem Canonis. Secundo per auctoritatem Sanctorum, ibi. Alibi cum scriptum reperitur. Et hæc in tres. Primo obiicit in contrarium per auctoritatem Ambrosii. Secundo eandem veritatem confirmat, ibi. Hæc verba Ambrosii. Tertio illud quod videtur falsum determinat & exponit ibi. Sed ex qua causa. Hæc est sententia & diuisio lectionis, &c.

2 IN Speciali sic procedit. Et proponit primo quod ab instanti conceptionis suæ Christus recepit gratiæ plenitudinem, quia datus est ei spiritus sanctus, non ad men-

suram, quia in Christo plenitudo deitatis inhabitat. Non sic autem in aliis sanctis inhabitare dicitur. Quod patet per simile in corpore nostro. In corpore enim sunt omnes sensus, in aliis autem membris est solum sensus tactus, sic in Christo capite sunt omnes gratiæ, in aliis vero sanctis non sic est, quibus datus est spiritus sanctus ad mensuram. Et de illius plenitudine acceperunt non illam gratiæ essentialiter quæ fuit in Christo, sed consimilem. Fuit igitur in Christo ab instanti conceptionis suæ sapientiæ & scientiæ, & gratiæ plenitudo, quibus fuit in humana natura perfectus. Postea obiicit in contrarium per quandam autoritatem euangelicam. Si enim Christus proficiebat sapientiæ, & ætate, & gratia, quomodo verum est quod ab instanti suæ conceptionis tantam habuit donorum plenitudinem, quod amplius recipere non fuit capax? Et respondet quod secundum progressum suæ ætatis, gratia & sapientiæ non proficiebat in se, sed dona sibi collata ad salutem hominibus ostendebat. Et sic proficiebat aliis. Quod per simile ostenditur. Sicut rector Ecclesiasticus proficere dicitur in cura dum per ipsum alii perficiunt. Postea obiicit per auctoritatem Ambr. qui dicit quod in Christo est duplex sensus, diuinus & humanus, & secundum sensum diuinum non proficit, secundum sensum humanum secundum quem non nouit vocare patrem, aut matrem. Et respondet multipliciter dans intellectum auctoritatis Ambrosii quæ dicit quod in Christo sit duplex sapientiæ, & quod humana sapientiæ proficit, quod intelligendum est quantum ad visum hominum, & operationem Christi, & quantum ad potentiæ suæ ostensionem. Dicit etiam eum patrem & matrem ignorare in infantia, quia ita se gerebat ac si cognitionis esset expertus. Et in hoc terminatur &c.

QVÆSTIO PRIMA.

Verum in Christo fuerit gratiæ plenitudo.

Thom. 3. q. 7. ar. 9.

CIRCA distinctionem istam primo queritur vtrum in Christo fuerit gratiæ plenitudo. Et arguitur quod non, quia gratia est necessaria ad operandum secundum illud. 1. ad Cor. 15. Abundantius omnibus laboraui, non ego, sed gratia dei mecum. Sed Christus isto modo gratia non indiguit, nec quantum ad diuinam naturam quæ in operando deficere non potest, nec quantum ad humanam quæ fuit instrumentum deitatis, in instrumento autem non oportet ponere habitum, sed in principali agente, ergo Christus non indiguit gratia.

2 Itæ plenitudo gratiæ non est sine omni gratia, sed in Christo non fuit omnis gratia salte gratia loquendi diuersis linguis, ergo Christus non habuit gratiæ plenitudinem. Minor probatur, quia frustra habetur donum sine vsu secundum illud Eccl. 15. Sapientiæ abscondita & thesaurus inuisus quæ vtilitas vtriusq; & Christus autem non fuit vsus dono linguarum cum prædicauerit solū iudæis, ergo &c.

3 Item de nulla re augere capacitatem receptibilis potest aliquid impleri, quia quanto plus de tali recipitur tanto capacitas plus augetur & sic non impletur, sed gratia auget capacitatem intellectus, ergo anima non potest impleri gratia.

4 INCONTRARIUM est quod dicitur Ioan. 1. via dimus gloriæ quasi vnige. à patre ple. gratiæ & veritatis. Et arguitur per rationem quia redundantia signum est plenitudinis. Sed gratia Christi redundauit in omnes homines gratiæ habentes secundum illud Ioan. 1. de plenitudinis eius omnes accepimus, gratiam pro gloriâ.

5 RESPONSIIO. Gratia dupliciter accipitur. Vno modo pro acceptatione diuina, sicut inter homines dicitur vnus alteri gratus quia est ei acceptus. Et sic gratia non dicit aliquid subiectiue in homine grato, sed est denominatio extrinseca ab actu diuino vel humano. Et de hac gratia non querit quæstio, & si quereret, certum est quod talis gratia non fuit in Christo subiectiue sed obiectiue, & hoc modo potest dici quod Christus habuit huiusmodi gratiæ plenitudinem, quia fuit Deo acceptus secundum summum quod potest acceptari aliqua creatura. Alio modo accipitur gratia pro aliquo dono creato.

6 Et hoc diuiditur in gratiâ gratum facientem, & gratiam gratis datam, gratia gratum faciens perficit hominem